

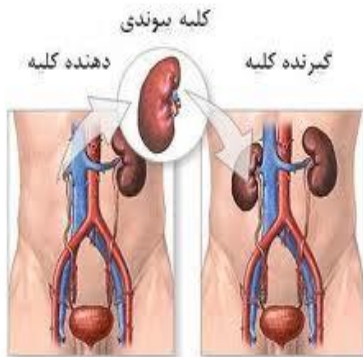

انجمن علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

پیوند کلیه

پیوند کلیه عمل جراحی است که طی آن یک کلیه سالم از یک فرد به بیماری که کلیه هایش از کار افتاده است، منتقل می شود. فردی که کلیه اهدا می کند، باید هر دو کلیه او سالم باشد و فردی که کلیه می گیرد، باید هر دو کلیه اش از کار افتاده باشد. همان طور که می دانید هر انسانی می تواند با یک کلیه سالم به زندگی اش ادامه دهد.

پزشکان قبل از پیوند کلیه، هر دو فرد (اهدا کننده و گیرنده) را مورد آزمایش های متعددی قرار می دهند. فرد گیرنده کلیه باید سالم باشد تا بتواند عمل جراحی را تحمل کند و داروهای سرکوب کننده دستگاه ایمنی دریافت کند. این داروها شانس پس زدن کلیه پیوند زده را به حداقل ممکن می رساند.

بنابراین موقع پیوند کلیه، بیمار نباید هیچ گونه بیماری و یا عفونتی داشته باشد، زیرا پس از عمل جراحی به دلیل استفاده از داروهای سرکوب کننده ایمنی، در معرض خطر عفونت قرار می گیرد.

اهدا کنندگان کلیه

معمولا دو نوع اهدا کننده کلیه وجود دارد:

1- اهدا کننده زنده که به درخواست خود کلیه اش را می دهد و معمولا به اقوام نزدیک خود می تواند کلیه اهدا کند، زیرا سازگاری ژنتیکی فرد با اعضای خانواده اش و یا اقوام نزدیک بسیار زیاد است.

2- اهدا کننده فوت شده: یعنی کلیه کسی که فوت شده ولی کلیه او هنوز سالم است و قابلیت کار کردن را دارد، به بیمار پیوند زده می شود. معمولا چون تقاضای پیوند کلیه زیاد است، یک لیست از کسانی که به هر دلیل فوت کرده اند و یا مرگ مغزی شده اند ولی کلیه سالمی دارند، تهیه می شود و به افراد متقاضی کلیه داده می شود.

کلیه خواهر و برادر فرد بیمار حدود 95 درصد با کلیه او همخوانی داشته و موفقیت این نوع پیوند بسیار بالاست

چه کسانی برای پیوند کلیه مناسب هستند؟

هر فردی که دو کلیه بیمار دارد و هر لحظه امکان توقف کار آنها وجود دارد، جزو کاندیداهای پیوند کلیه محسوب می شوند. البته با توجه به عواملی مانند سن، سایر بیماری های فرد و شیوه زندگی او، پزشک بین دیالیز و پیوند کلیه، یکی را انتخاب می کند.

میزان موفقیت پیوند کلیه چقدر است؟

موفقیت عمل پیوند کلیه به این بستگی دارد که به چه میزان بدن فرد گیرنده، کلیه پیوند زده شده را به عنوان مهاجم تلقی کند و نسبت به آن حالت دفاعی بگیرد. کلیه خواهر و برادر فرد بیمار حدود 95 درصد با کلیه او همخوانی داشته و موفقیت این نوع پیوند بسیار بالاست که به علت سازگاری ژنتیکی، خونی و بافت است. کلیه پدر و مادر و یا فرزند فرد بیمار در حدود 85 درصد با کلیه او همخوانی دارد. میزان موفقیت پیوند

کلیه، زمانی که از فرد فوت شده کلیه دریافت شود، حدود 80 درصد می باشد. درصدهای ذکر شده در بالا بر اساس اولین عمل پیوند کلیه است و اگر عمل پیوند در بار اول پس زده شود، موفقیت آن برای بار دوم حدود 10 تا 15 درصد کمتر می شود.

مراقبت پس از پیوند کلیه چگونه است؟ پس از جراحی، به فرد گیرنده کلیه (بیمار) داروهای سرکوب کننده دستگاه ایمنی داده می شود تا پیوند پس زده نشود و چون دستگاه ایمنی فرد می شود و آمادگی ابتلا به انواع عفونت ها و بیماری ها را دارد، باید به طور مرتب توسط پزشک ویزیت شود. همچنین همه نکات بهداشتی را رعایت کند تا به بیماری مبتلا نشود، زیرا ابتلا به بیماری ممکن است روی روند پیوند کلیه تاثیر بسزایی بگذارد.

اگر پیوند کلیه پس زده شود، چه باید کرد؟ اگر پیوند پس زده شود، بیمار باید برای دیالیز مراجعه کند و اگر علایمی مانند تب و درد مشاهده گردد، کلیه پیوند خورده، باید درآورده شود. در این صورت فرد می تواند برای دریافت کلیه جدید اقدام کند. اگر چند روز پس از جراحی، پیوند پس بزند باید کلیه را خارج کرد، ولی اگر چند ماه دوام بیاورد، به ندرت فرد با مشکلی روبرو خواهد شد

چرا پیوند پس می زند؟ در صورتی که ناسازگاری ژنتیکی بین فرد اهدا کننده و فرد گیرنده کلیه وجود داشته باشد، سیستم ایمنی فرد گیرنده، کلیه پیوندی را به عنوان بافت مهاجم شناسایی می کند. به همین دلیل قبل از پیوند کلیه از فرد گیرنده و دهنده آزمایش های متعددی (از قبیل خون، تعیین نوع بافت، گروه خونی و کنترل آنتی بادی) گرفته می شود تا میزان سازگاری ژنتیکی بررسی شود. اگر چه تا حدی این ناسازگاری ها با سرکوب دستگاه ایمنی بدن فرد گیرنده تعدیل می شود.

آیا انجام عمل پیوند کلیه با خطراتی همراه است؟ خود عمل پیوند کلیه خطری ندارد و اگر پیوند پس نزنند، با خطر جدی در حین عمل جراحی روبرو نیستیم. فقط فرد گیرنده کلیه باید نکات بهداشتی را بعد از عمل رعایت کند تا مشکلی برای او پیش نیاید.

نکاتی که پس از پیوند کلیه باید رعایت کرد

-از وارد آمدن هر گونه ضربه و فشار به ناحیه لگن و کلیه ها باید جلوگیری کرد.

-از بستن کمربند های تنگی که به این ناحیه فشار می آورد باید اجتناب کرد.

-رعایت بهداشت ضروری است. موقع مصرف مواد غذایی حتما آنها را خوب بشویید و بعد میل کنید، و یا بعد از رفتن به دستشویی حتما دست های خود را با آب و صابون بشویید.

مرکز آموزشی درمانی شهید محمدی بندرعباس